

***Bijlage 6: Zuid-Limburgs Preventie en Handhavingsplan Jeugd &
Middelengebruik 2025-2028***

***Vooruitblik op het uitvoeringplan dat in 2025 door het college zal worden
vastgesteld en ter info wordt gedeeld met de raad.***

Inleiding

Momenteel wordt er hard gewerkt aan het regionale uitvoeringsplan Preventie en Handhaving (P&H). Dit beleidsplan, dat naar verwachting eind 2025 door het college zal worden vastgesteld, heeft als doel het middelengebruik bij jongeren onder de 18 jaar zolang mogelijk te voorkomen en het overmatig gebruik door jongeren te beperken.

Om u als raad alvast een helder beeld te geven van onze aanpak, presenteren wij hier een overzicht van zowel de reeds lopende als de geplande interventies die vanaf 2025 zullen worden geïmplementeerd. Tabel 6.2 zal naar verwachting verder worden aangevuld in 2025. De uitvoering van ons preventiebeleid kent twee belangrijke pijlers: preventie-activiteiten en handhaving van overtredingen. In tabel 6.2 beschrijven we per pijler welke interventies er al zijn én wat we in 2025 extra gaan doen onder het nieuwe uitvoeringsplan.

Het belang van Preventie

Het is cruciaal om alcohol- en middelengebruik onder minderjarigen te voorkomen. Preventie speelt hierbij een essentiële rol. Waarom is preventie belangrijk:

- 1) Bescherming van de ontwikkeling:** De hersenen van jongeren zijn nog volop in ontwikkeling. Alcohol en andere middelen kunnen deze ontwikkeling ernstig verstoren, met mogelijk blijvende schade tot gevolg. Preventie helpt deze schade te voorkomen.
- 2) Voorkomen van verslaving op latere leeftijd:** Jong beginnen met alcohol of andere middelen vergroot de kans op verslaving op latere leeftijd aanzienlijk. Preventie kan deze kans verkleinen.
- 3) Beperking van gezondheidsrisico's:** Overmatig gebruik van alcohol en andere middelen kan leiden tot diverse gezondheidsproblemen, zowel op korte als lange termijn. Denk aan leverproblemen, hart- en vaatziekten, psychische problemen en een verhoogd risico op ongevallen. Preventie draagt bij aan een betere gezondheid.
- 4) Sociale en maatschappelijke gevolgen:** Middelengebruik kan leiden tot problemen op school, met vrienden en familie, en kan crimineel gedrag in de hand werken. Preventie kan deze negatieve sociale en maatschappelijke gevolgen beperken.
- 5) Kostenbesparing:** De kosten voor de behandeling van verslaving en de gevolgen van middelengebruik zijn hoog. Investeren in preventie is op de lange termijn kosteneffectief.

Het belang van Toezicht en Handhaving

Toezicht en handhaving zijn onmisbaar om alcoholgebruik onder minderjarigen tegen te gaan. Door een combinatie van preventieve maatregelen en consequente handhaving kunnen we een veilige en gezonde leefomgeving creëren voor jongeren.

1) Naleving van de wet:

- **Leeftijdsgrens:** De wet stelt een minimumleeftijd voor het kopen en drinken van alcohol. Toezicht en handhaving zorgen ervoor dat deze wet wordt nageleefd.
- **Signaalfunctie:** Door consequent op te treden tegen overtredingen, wordt een duidelijk signaal afgegeven dat alcoholgebruik onder minderjarigen niet wordt getolereerd.

2) Preventief

- **Afschrikwekkend effect:** Door te laten zien dat er consequenties zijn aan het overtreden van de regels, wordt een afschrikwekkend effect gecreëerd.
- **Bewustwording:** Toezicht en handhaving dragen bij aan een groter bewustzijn van de risico's van alcoholgebruik onder jongeren.

Tabel 6.1 Programma's & Interventies

Interventies preventie en Handhaving	Beschrijving van de interventie(s)	Pijler Preventie-activiteiten	Pijler Handhaving	Werd al reeds ingezet in 2024 en zal de komende jaren worden gecontinueerd.	Additioneel in het uitvoeringsplan 2025
<i>*Mental Health First Aid (MHFA) Jeugd</i>	Voor de mentale gezondheid en de ontwikkeling van jongeren is de steun van volwassenen een belangrijke beschermende factor. Met een wetenschappelijk bewezen effectieve training vergroten volwassenen hun kennis over psychische aandoeningen bij jongeren en leren ze signalen van (beginnende) mentale klachten herkennen. Er wordt daarbij geoefend om het gesprek hierover aan te gaan met een jongere bij wie mentale klachten worden vermoed, maar ook hoe te handelen als hij of zij in een crisis verkeert. Met de geleerde kennis en vaardigheden kunnen de volwassenen echt het verschil maken in het leven van iemand die het psychisch moeilijk heeft.	X		X	
<i>NIX18-campagnes</i>	Deze landelijke campagnes richten zich op het voorkomen van alcoholgebruik onder minderjarigen. Aanpak 2025: Landelijke campagne, verstrekt gratis voorlichtingsmateriaal. Dit materiaal gaan we in 2025 verspreiden onder de sportverenigingen om de verkoop van alcohol aan minderjarigen te voorkomen.	X			X
<i>IVA-cursus (Instructie Verantwoord Alcohol schenken):</i>	Deze cursus is bedoeld voor barpersoneel en vrijwilligers om hen te leren hoe ze verantwoord alcohol kunnen schenken. Aanpak 2025: Cursus onder de aandacht brengen bij horecagelegenheden en sportverenigingen.	X			X
<i>Moti-4:</i>	Dit programma is gericht op jongeren met beginnende problemen met middelengebruik, waaronder alcohol. Aanpak 2025: Dit programma wordt momenteel voor de inwoners van Maastricht uitgevoerd door Stichting Mondriaan.	X			X
<i>Rapporteren en monitoren van waarnemingen in het kader van de Alcoholwet:</i>	<u>Bijhouden en registreren van het:</u> - Aantal ontvangen meldingen, - Aantal uitgevoerde controles inclusief resultaten, - Aantal keren dat er overtredingen worden geconstateerd die verband houden met jongeren. <u>Aanvullend zal er in 2025</u> een nauwere link zijn tussen preventie en handhaving, waardoor we mogelijk kunnen anticiperen op negatieve trends onder de jongeren.		X	X	X

<i>Actief toezicht houden op naleving van de Alcoholwet tijdens de volgende openbare evenementen/ gelegenheden waar veel jongeren aanwezig zijn:</i>	<u>Evenementen/ gelegenheden:</u> ▪ INKOM, ▪ Preuvenemint, ▪ Magisch Maastricht, ▪ Stadspark tijdens drukbezochte dagen. Hierbij gaat de aandacht uit naar zowel het verstrekken van alcohol aan minderjarigen als het drankgebruik van minderjarigen.		X	X	
<i>Steekproefsgewijze controles</i>	Deze werden al reeds uitgevoerd. Aanvullend in 2025 zal: - Focus worden aangebracht op de horeca., - Maandelijkse structurele steekproefsgewijze controles.,		X	X	X
<i>IkPas Campagne</i>	Deze campagne moedigt mensen aan om een periode geen alcohol te drinken Aanpak 2025: Deze campagne wordt voor carnaval 2025 uitgerold.	X			X
<i>JOGG</i>	Dit programma richt zich op het bevorderen van een gezonde leefstijl, waaronder voeding en beweging. Hoewel het primair gericht is op een gezond gewicht, draagt het ook bij aan bewustwording over alcoholgebruik.	X		X	
<i>Naleving alcoholwet sportkantines</i>	Er zal in 2025 en aankomende jaren specifieke aandacht worden gegeven om de nalevingsgrens bij sportkantines te verbeteren.	X	X		X
<i>Boa's</i>	Op dit moment zijn binnen Thor Maastricht twee Boa's werkzaam met het accent jeugd. Deze Jeugdboa's zijn met name uitgerust met taken rondom de aanpak van sociale overlast door jeugd. Vanaf 2025 zal vanuit het programma Preventie Met Gezag wordt aanvullend een Coördinerende jeugdboa beschikbaar gesteld. Vanuit deze samenwerking zal Thor komen tot een naleefstrategie met betrekking tot jeugd en middelen. Zo zal het effect van de inzet worden vergroot.		X	X	X
<i>HALT</i>	Halt biedt pedagogische interventies voor jongeren die in aanraking zijn gekomen met de politie vanwege alcoholgebruik.	X	X	X	
<i>*Chatten met een preventiewerker</i>	Als (groot)ouders, leerkrachten of anderen in de omgeving van een jongere zich zorgen maken over diens mentale gezondheid, dan kunnen ze anoniem met een preventiemedewerker chatten. De preventiemedewerker biedt een luisterend oor, maar ook laagdrempelige tips en kan, indien noodzakelijk, doorverwijzen naar een praktijkondersteuner van de huisarts. Op deze manier krijgt het netwerk/steunsysteem van de jongere ondersteund op een laagdrempelige manier antwoorden op vragen over mentale gezondheid van jongeren.	X		X	

<i>*Leer te durven (Friends Resilience) (8 – 12 jaar)</i>	Leer te durven (gebaseerd op het Vriendenprogramma) is een 8-weeks programma, waarbij kinderen werken aan een <i>growth mindset</i>, waarbij ze piekeren en angsten de baas worden, weerbaarder worden, stress en spanningen aanpakken en emotionele veerkracht opbouwen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van cognitief-gedragstherapeutische principes en ontspanning. Aan de hand van een stappenplan leren de deelnemers met concrete situaties om te gaan.	X		x	
<i>*Head Up (Friends Resilience) (13-17 jaar en 18-23 jaar)</i>	HeadUp (gebaseerd op het Vriendenprogramma) is een 8-weeks programma, dat jongeren helpt bij het ontwikkelen van veerkracht en vaardigheden om, op een effectieve manier, situaties die moeilijk zijn en angst of stress oproepen aan te pakken. Daarbij wordt gebruik gemaakt van cognitief gedragstherapeutische principes en ontspanning. Het programma geeft tieners handvatten om met groepsdruk om te gaan en eigenwaarde te versterken en tevens hun eigen identiteit te leren kennen. Daarnaast geeft HeadUp tools om somberheid, piekeren en angsten de baas te worden. Aan de hand van een stappenplan leren de deelnemers met concrete situaties om te gaan. Onderdeel van het programma is een ouderavond, met uitleg over HeadUp en het doel om ouders te betrekken bij het werken aan de individuele doelen van hun kinderen. Het programma kan zowel in de wijk als op school worden uitgevoerd.	X		x	
<i>*Angst de Baas (24+ jaar)</i>	Angst de Baas leert de deelnemer hoe u om te gaan met angstgevoelens en deze een minder belemmerende rol in het leven te laten spelen. De training maakt de deelnemer er van bewust dat iedereen in een bepaalde mate angstklachten ervaart en is gericht op het verkrijgen van kennis over angst bij en inzicht in het eigen klachten. Het accent van de training ligt op het op aanleren van vaardigheden om angstklachten onder controle te krijgen. In de training wordt gebruik gemaakt van huiswerkopdrachten. Thuis oefenen is nodig omdat de klachten zich juist buiten de trainingsruimte, in het dagelijks leven, voordoen. Bij iedere bijeenkomst is er voldoende gelegenheid om ervaringen met de trainers en andere deelnemers te delen.	X		x	
<i>*In de put, uit de put (24+ jaar)</i>	De training <i>In de put, uit de put</i> leert de deelnemer vaardigheden om de stemming te verbeteren, minder te piekeren en meer te ontspannen. De deelnemer kan daarmee de draad weer oppakken bij aanhoudend verdriet en kan omgaan met gevoelens van somberheid. De training normaliseert het feit dat negatieve emoties op zichzelf erbij horen en geen mentale ziekte zijn. De deelnemer wordt bewust dat er niets mis is met hem of haar, maar dat negatieve gevoelens horen bij een bepaalde situatie of gebeurtenis. De training richt zich op vaardigheden om hierin niet te blijven vastlopen, maar er te ontspannen, anders erover te denken, assertief erop te reageren en met de stress ervan te leren omgaan. De training is gebaseerd op de principes van sociaal-lernen-therapie en cognitieve gedragstherapie en is bedoeld voor mensen met milde depressieve klachten. In de training wordt gebruik gemaakt van huiswerkopdrachten. Thuis oefenen is nodig omdat de klachten zich juist buiten de trainingsruimte, in het dagelijks leven, voordoen. Bij iedere bijeenkomst is er voldoende gelegenheid om ervaringen met de trainers en andere deelnemers te delen.	X		x	

*Happyles	Happyles is een <i>stepped care</i> aanbod van vier klassikale lessen ter bevordering van welbevinden en geluk, en om depressieklachten te voorkomen bij jongeren tussen 13 en 25 jaar in het VO en mbo . Tijdens de offline introductieles gaan de leerlingen met elkaar in gesprek over geluk en gelukkig zijn, over taboes en vooroordelen en over wat geluk voor hen persoonlijk betekent. Tijdens de online lessen maken de deelnemers onder andere de Happylestest. Dat is een online vragenlijst over depressie en welbevinden, waarmee zij kunnen uitvinden hoe gelukkig zij zijn. Verder komen thema's aan bod als: waar leerlingen gelukkig en minder gelukkig van worden, de invloed van denken en doen op het gevoel, contact met anderen, oplosbare en onoplosbare problemen en toekomstdromen. De laatste les is offline en gaat, naast herhalingen uit de voorgaande lessen, over de samenhang tussen gedachten en gevoelens, en inzichten in denkfouten en helpende gedachten. Na afloop vindt met iedere leerling een adviesgesprek plaats. Wanneer de leerling minder lekker in zijn of haar vel zit, of als er andere vragen of zorgen zijn, wordt dit in samenwerking met school opgevolgd. Eventueel vindt een doorverwijzing naar passende hulpverlening plaats	X		x	
-----------	--	---	--	---	--

*In deze interventies is er aandacht voor de mentale gezondheid van jongeren. Mentale problemen bij jongeren hebben een negatieve associatie met vroegtijdig middelengebruik. Additioneel op deze reeds geïmplementeerde interventies zal er vanuit GALA voor 2025 €30.000 euro extra ingekocht worden om deze interventies een impuls te geven. Dit impuls kan bestaan uit; meer cursussen die worden aangeboden, meer jongeren die aan een cursus of interventie kunnen deelnemen, meer materialen, etc.

Financiën: Alle reeds geïmplementeerde interventies worden bekostigd binnen de reguliere verslavingsbudgetten (GGZ Preventie). De additionele preventie-activiteiten worden aanvullend gefinancierd uit incidentele GALA gelden. De toezicht- en handhavingsactiviteiten worden gefinancierd uit de veiligheidsbudgetten.

